

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 360/2010-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej JUDr. A. C., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv zaručených čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 10 CoE /117/2009-54 z 31. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júla 2010 doručená sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 10 CoE /117/2009-54 z 31. marca 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že na základe návrhu sťažovateľky súdny exekútor podal 14. mája 2009 na Okresnom súde Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Sťažovateľka sa domáhala vymoženia sumy 5 146,48 € s prísl. na základe exekučného titulu, ktorým bol rozhodcovský rozsudok sp. zn. RK-253/08-EK z 22. mája 2008, ktorý sa stal právoplatným 7. júna 2008 a vykonateľným 11. júna 2008. Uznesením okresného súdu č. k. 8 Er 351/2009-36 z 13. júla 2009 bola žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietnutá s odôvodnením, že rozhodcovský rozsudok je v rozpore so zákonom, zaväzuje osobu povinnú na nedovolené plnenie, keď výška zmluvnej odmeny je v rozpore s obchodnými zvyklosťami a dobrými mravmi. Samotná zmluva, ktorá bola podkladom pre rozhodnutie rozhodcovského súdu, je absolútne neplatná, pretože je „nejasná, neurčitá a nezrozumiteľná“ a „za poskytnutie úveru vo výške 100% sa žiada odmena 100% úveru. V danej veci rozhodcovský rozsudok, ktorý je exekučným titulom ukladá povinnej osobe plnenie z absolútne neplatného právneho úkonu, z neplatnej zmluvy o úvere. Ak takéto plnenie ukladá, ukladá plnenie zákonom nedovolené plnenie. Rozhodcovský rozsudok je potom v rozpore so zákonom a to s Obč. zák. Keď je v rozpore so zákonom exekučný titul, a z neho vychádza návrh na vykonanie exekúcie, je aj tento návrh v rozpore so zákonom. Žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vychádza z týchto dvoch skutočností, ktoré sú v rozpore so zákonom a preto je nutné konštatovať, že aj táto žiadosť je v konečnom dôsledku v rozpore so zákonom, s ust. Obč. zák., z dôvodu absolútnej neplatnosti zmluvy o úvere.“.

Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom namietala nedostatok právomoci okresného súdu ako exekučného súdu preskúmať vecnú stránku exekučného titulu, teda zaoberať sa správnosťou skutkových a právnych záverov orgánu, ktorý ho vydal. Uznesením krajského súdu č. k. 10 CoE 117/2009-54 z 31. marca 2010 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. Písomné vyhotovenie uznesenia krajského súdu bolo sťažovateľke doručené 2. júna 2010.

Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu z dôvodu vecnej správnosti. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že „správny bol preto postup súdu prvého stupňa, ktorý vec skúmal, ako keby tu žiadny rozhodcovský rozsudok nebol, teda tak, ako by to mohol urobiť, keby sám rozhodoval vo veci, a teda správne posudzoval

i obsah povinnosti uloženej rozhodcovským rozsudkom z hľadiska objektívnej možnosti, súladu s právom alebo dobrými mravmi, pričom toto posudzovanie je neoddeliteľne späté i s posúdením platnosti uzatvorenej zmluvy.

Odvolačí súd sa v celom rozsahu stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa o absolútnej neplatnosti uzatvorenej zmluvy, pričom v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku (§ 219 ods. 2 O.s.p.), v ktorom sa súd vypořiadal so všetkými podstatnými okolnosťami prípadu.“ .

Podľa názoru sťažovateľky napadnutým uznesením boli porušené jej označené základné práva podľa ústavy.

Sťažovateľka tvrdí, že materiálny prieskum právoplatného rozhodcovského rozsudku je možný len v rámci žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku. V tomto smere sťažovateľka poukazuje na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), najmä na rozhodnutie vo veci Mostaza Claro (C 168/05) a Asturcom Telecomunicaciones Sl proti Cristina Rodríguez Nogueira (C 40/08) a aj v tejto súvislosti je podľa sťažovateľky *„Výklad právomoci exekučného súdu Krajským súdom v Trnave a postup v zmysle takéhoto výkladu je v rozpore so zákonnou úpravou a teda porušením článku 2 ods. 2 Ústavy a článku 46 ods. 1 Ústavy SR.“*

Navyše sťažovateľka tvrdí, že napadnuté uznesenie nie je ani dostatočným spôsobom odôvodnené.

Porušenie svojho základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy videla sťažovateľka vo zvýhodnení povinného na úkor sťažovateľky a odôvodnila to touto argumentáciou:

„Postupom Krajského súdu v Trnave bol ústavný článok 47 ods. 3 porušený. Neústavným výkladom zákona a jeho obchádzaním v otázke právomoci exekučného súdu, nezaobraním sa skutočným predmetom konania bolo povinným vytvorené priaznivejšie postavenie. Povinní napriek absolútnej pasivite v celom predchádzajúcom konaní, napriek absencii ich námietok podľa zmenkového a šekového zákona prostredníctvom žalobnej odpovede boli postupom Krajského súdu v Trnave postavení do pozície ako keby námietky podali, teda ako keby vykonali procesný úkon. V prípade podaných námietok by však

sťažovateľ mal aspoň právo sa k nim vyjadriť, kým v tomto prípade k argumentácii porušovateľa nemohol zaujať ani stanovisko.“

K porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy (možnosť vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom) malo dôjsť podľa sťažovateľky tým, že «*Krajský súd pri konštatovaní „... skúmanie je exekučný súd oprávnený vykonávať tak, ako keby tu žiadny rozhodcovský rozsudok nebol, teda tak, ako by to mohol urobiť), keby sám rozhodoval o týchto otázkach“ akceptoval porušenie práva sťažovateľa sa k takémuto posudzovaniu (exekučného titulu, pozn.) exekučným súdom vyjadriť, predložiť dôkazy, čím došlo k porušeniu práva sťažovateľa podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR, keďže pri takomto konštatovaní mal ex offo prvostupňové rozhodnutie exekučného súdu Sp. zn. 8Er/351/2009-36 zrušiť.».*

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje vydať tento nález:

„1. Uznesením Krajského súdu v Trnave, č.k. 10 CoE/1 17/2009-54 zo dňa 31.03. 2010 bol porušený článok 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Základné právo spoločnosti P., s.r.o., so sídlom B., podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo uznesením Krajského súdu v Trnave, č.k. IOCoE/117/2009-54 zo dňa 31.03. 2010 porušené.

3. Základné právo spoločnosti P., s.r.o., so sídlom B., podľa článku 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky bolo uznesením Krajského súdu v Trnave, č.k. 10CoE/117/2009-54 zo dňa 31.03. 2010 porušené.

4. Základné právo spoločnosti P., s.r.o., so sídlom B., podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo uznesením Krajského súdu v Trnave, č.k. IOCoE/117/2009-54 zo dňa 31.03. 2010 porušené.

5. Uznesenie Krajského súdu v Trnave, č.k. IOCoE/117/2009-54 zo dňa 31.03. 2010 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

6. Krajský súd v Trnave je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky vo výške 303,30 EUR vrátane DPH (slovom tristotri eur tridsať eurocentov) za dva úkony právnej služby - prevzatie zastúpenia a podanie sťažnosti á 143,07 EUR vrátane DPH /120,23 EUR + 19% DPH/ + 2 x režijný

paušál á 8,58 EUR vrátane DPH /7,21 EUR + 19% DPH/ na účet jeho právneho zástupcu.“

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka nepodala proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podstata námietok sťažovateľky spočíva v tvrdení, že exekučný súd nie je oprávnený skúmať exekučný titul – právoplatný rozhodcovský rozsudok, a *«pokiaľ argument porušovateľa (cit. „Toto skúmanie je exekučný súd oprávnený vykonávať tak, ako keby tu žiadny rozhodcovský rozsudok nebol, teda tak ako by to mohol urobiť“) mal byť ústavne konformný, potom svojím postupom porušovateľ (rovnako ako prvostupňový súd) porušil práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, nakoľko neumožnil sťažovateľovi sa na prejednaní veci zúčastniť, k veci sa vyjadriť...»*. Inými slovami, sťažovateľka tvrdí, že jej postupom všeobecných súdov jej bola odňatá možnosť konať v dôsledku neústavného výkladu zákona, s ktorým sa stotožnil aj krajský súd v napadnutom uznesení, čím podľa jej názoru došlo k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a zároveň tiež k porušeniu rovnosti účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy (*„neústavným výkladom zákona bolo povinným vytvorené priaznivejšie postavenie“*) a základného práva na prerokovanie jej veci v jej prítomnosti a základného práva, aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Z uvedeného je zrejmé, že námietky sťažovateľky spolu vzájomne súvisia, vychádzajú z premisy, že všeobecné súdy podľa názoru sťažovateľky aplikovali ústavne nekonformný výklad a že práve v dôsledku aplikácie ústavne nekonformného výkladu zákona jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Sťažovateľka teda vlastne tvrdí, že postupom všeobecných súdov bola pozbavená súdnej ochrany v exekučnom konaní, teda možnosti konať pred súdom v exekučnom konaní.

Podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Ústavný súd pripomína, že dovolanie z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) OSP považuje za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy (postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom) (II. ÚS 31/00, II. ÚS 102/04).

Z princípu subsidiarity ako jedného zo základných pojmových znakov právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ochranu pred ústavným súdom nemožno využiť súčasne alebo pred inými prostriedkami nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, ale že sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných právnych možností nápravy naďalej dochádza k porušovaniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 21/02).

Vzhľadom na citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku mohla sťažovateľka podať proti uzneseniu krajského súdu dovolanie a v rámci neho sa domáhať ochrany označených základných práv. Podľa zistenia ústavného súdu však sťažovateľka dovolanie nepodala, preto možno urobiť záver, že nevyčerpala dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý jej zákon na ochranu jej základných práv účinne poskytuje a na ktorého použitie bola sťažovateľka oprávnená podľa Občianskeho súdneho poriadku. Preto treba sťažnosť považovať za neprípustnú.

Sťažovateľka ani len netvrdila (tým menej preukazovala), že by nespĺnila podmienku vyčerpania opravného prostriedku z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto vôbec neprichádzal do úvahy zo strany ústavného súdu postup v zmysle ustanovenia § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Ústavný súd napriek už uvedeným dôvodom, ktoré ho viedli k odmietnutiu sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti, po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred

všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Vychádzajúc z uvedeného a námietok sťažovateľky, ktorých podstatou bol nesúhlas s hodnotením vykonaného dokazovania a s interpretáciou a aplikáciou relevantných ustanovení príslušných zákonných ustanovení v jej právnej veci, ústavný súd nedospel k záveru, že postup a napadnuté uznesenie krajského súdu boli svojvoľné a že by zasahovali do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Nad rámec už uvedeného odôvodnenia ústavný súd považoval za potrebné vyjadriť svoj názor aj k niektorým čiastkovým, ale v okolnostiach prípadu nie nevýznamným otázkam nastoleným v sťažnosti.

Okresný súd, ako aj krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným spôsobom ozrejmil, z akých dôvodov považoval zmluvu o revolvingovom úvere za absolútne neplatný právny úkon (v rozpore s dobrými mravmi), a vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že exekučný titul – rozhodcovský rozsudok uložil plnenie záväzku z absolútne neplatného právneho úkonu, inými slovami, všeobecný súd zistil nedostatok v rozhodcovskom konaní, ktorý spočíva v tom, že rozhodcovský súd zaviazal osobu na plnenie zákonom nedovolené, resp. že rozhodcovský súd priznal plnenie v rozpore so zákonom. Takýto prieskum tzv. materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu odôvodnil aplikáciou § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“), ktorý ustanovuje, že exekučný súd aj bez návrhu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa odseku 1 písm. b) alebo c), teda okrem iného aj v prípade, ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je právom nedovolené.

Ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Ústavný súd považuje postup krajského súdu pri preskúmaní rozhodnutia okresného súdu za legitímny s ústavne korešpondujúcou mierou interpretácie na vec použitých zákonných ustanovení a vylučujúci porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka vo svojej argumentácii poukázala aj na rozsudok Súdneho dvora vo veci *Asturcom Telecomunicaciones SI proti Cristina Rodríguez Nogueira* (C 40/08), ktorý pri riešení prejudiciálnej otázky v súvislosti so spotrebiteľskými zmluvami rozhodoval o otázke právomoci vnútroštátneho súdu (ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku), či je oprávnený konštatovať *ex offio* nekalú povahu rozhodcovskej doložky. Súdny dvor vo výroku svojho rozsudku konštatoval, že vnútroštátny súd môže *ex offio* preskúmať nekalú povahu rozhodcovskej doložky v prípade právoplatného rozhodcovského rozsudku vydaného bez účasti spotrebiteľa v takom rozsahu, v akom mu to umožňujú vnútroštátne procesné pravidlá v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. V takomto prípade prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný.

Podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach daného prípadu (právoplatný rozsudok rozhodcovského súdu v právnej veci spotrebiteľa) z uvedeného vyplýva, že pokiaľ je podmienka existencie vnútroštátneho práva prikazujúceho za určitých okolností prieskum materiálnej stránky rozhodcovského rozsudku v rámci rozhodovania o návrhu na výkon rozhodcovského rozsudku splnená (§ 45 zákona o rozhodcovskom konaní), potom postup všeobecného súdu, ktorý z toho vyvodí dôsledky vyplývajúce zo slovenského právneho poriadku, je legitímny. Ústavný súd preto argumentáciu sťažovateľky uvedeným rozsudkom Súdneho dvora považoval skôr svedčiacu v prospech správnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Sťažovateľka namietala aj porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy odôvodňujúc to „*nahradením vôle a činnosti protistrany sťažovateľa aj činnosťou Krajského súdu v Trnave*“, čím podľa názoru sťažovateľky bol účastník zvýhodnený na úkor sťažovateľky a bolo mu „*vytvorené priaznivejšie postavenie*“. K tomu malo dôjsť tým, že účastník „*napriek absolútnej pasivite..., napriek absencii námietok podľa zmenkového a šekového zákona prostredníctvom žalobnej odpovede bol postavený do pozície ako keby námietky podali...*“.

Ústavný súd konštatuje, že v posudzovanom prípade exekučným titulom bol rozhodcovský rozsudok a nároky v ňom priznané vychádzali zo zmluvy o revolvingovom úvere, preto námietky podľa zmenkového a šekového zákona neprichádzali do úvahy. Námietku sťažovateľky v tomto smere ústavný súd považoval za neadekvátnu bez vecnej súvislosti. Pokiaľ sa sťažovateľka domnievala, že bola znevýhodnená oproti protistrane tým, že všeobecný súd aplikoval ustanovenia zákona, na ktoré je povinný prihliadať ex offo, a v dôsledku toho podľa jej názoru došlo k porušeniu rovnosti účastníkov v konaní, ústavný súd bez bližšieho skúmania konštatuje, že takýmto konaním všeobecného súdu nemohlo dôjsť k namietanému porušeniu sťažovateľkou označeného práva na rovnosť účastníkov v konaní, preto námietku sťažovateľky o porušení základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy považuje za zjavne neopodstatnenú.

Z týchto dôvodov mohol ústavný súd túto sťažnosť odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2010